

De Minister van Justitie en Veiligheid
prof. mr. F.B.J. Grapperhaus
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum
30 juni 2021

Ons kenmerk
z2021-11957

Uw brief van
23 juni 2021

Contactpersoon
070 8888 500

Uw kenmerk
3402371

Onderwerp

Advies over het concept voor een wetsvoorstel Wet verwerking persoonsgegevens in het kader van coördinatie en analyse terrorismebestrijding en nationale veiligheid
'vastgesteld en per e-mail toegezonden op woensdag 30 juni 2021'

Geachte heer Grapperhaus,

Bij brief van 23 juni 2021 is de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op grond van het bepaalde in artikel 36, vierde lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) j° artikel 3, eerste lid, onder a, tweede lid, en 14, eerste lid, van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, geraadpleegd over het concept voor een wetsvoorstel Wet verwerking persoonsgegevens in het kader van coördinatie en analyse terrorismebestrijding en nationale veiligheid (verder: het concept). Verzocht is om bijzondere spoed.

De AP is van oordeel dat de noodzaak op belangrijke aspecten onvoldoende is onderbouwd en dat niet of onvoldoende is voorzien in waarborgen. Zij heeft op deze punten bezwaren tegen het concept en adviseert de procedure niet voort te zetten, tenzij deze zijn weggenomen.

Hoofdlijn

Coördinatietaak

- Verwerkingen in het kader van de coördinatietaak zijn waarschijnlijk noodzakelijk, maar kunnen ook bijzonder veel impact hebben op betrokkene;
- het wetsvoorstel begrenst de mogelijke verwerkingen in dit kader echter niet en bevat op dit punt ook geen waarborgen;
- de toelichting geeft geen duiding van omvang, aard en impact van deze verwerkingen en ook geen inzicht in de vraag waarom begrenzing en/of waarborgen niet kunnen of niet wenselijk zijn;

Datum
30 juni 2021

Ons kenmerk
z2021-11957

- inhoudelijke normering is uit de aard der zaak mogelijk lastig, maar dan moet gezocht worden naar waarborgen in de processen en procedures. Op aanpalende terreinen – politie, inlichtingendiensten – moet daarvoor inspiratie te vinden zijn;
- niet goed verdedigbaar zou zijn als verwerkingen door politie en inlichtingendiensten met meer waarborgen omkleed zijn dan vergelijkbaar gevoelige verwerkingen als hier aan de orde.

Analysetaak

- De noodzaak van verwerkingen in het kader van de analysetaak door de NCTV is niet goed onderbouwd, in het bijzonder niet als het gaat om het actief verzamelen en om de niet openbare analyses ten dienste van geautoriseerde afnemers;
- dit deel van de wettelijke taak zit mogelijk te dicht aan tegen de taak van de inlichtingendiensten;
- de beoogde criteria voor en waarborgen bij het verzamelen van persoonsgegevens op het openbare internet schiet daarnaast nog ernstig te kort.

Overig

- Tenslotte is nog aandacht nodig voor de vraag of coördinatietaak en analysetaak in het bijzonder v.w.b. de niet openbare aspecten zich in de praktijk wel goed laten onderscheiden als op zichzelf staande taken van de NCTV;
- en voor de vraag of en zo ja hoe voorzien wordt dat rechten van betrokkenen wettelijk zo nodig kunnen worden beperkt.

Strekking van het concept

De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) is namens de Minister van Justitie en Veiligheid binnen de Rijksoverheid verantwoordelijk voor terrorismebestrijding, cybersecurity, nationale veiligheid, crisisbeheersing en weerbaarheid tegen statelijke dreigingen. Beoogd wordt twee bestaande taken op dit terrein wettelijk te verankeren in verband met de daarmee gepaard gaande verwerking van (bijzondere) persoonsgegevens. Vanwege de inbreuk die deze verwerking vormt op de persoonlijke levenssfeer beoogt het voorstel daarnaast een aantal aanvullende waarborgen op te nemen.

De twee taken zijn:

- het coördineren van het beleid en de te nemen maatregelen op het terrein van terrorismebestrijding en nationale veiligheid om de samenhang en effectiviteit hiervan te bevorderen. (Verder: ‘coördinatietaak’, deze is neergelegd in artikel 3, onderdeel a, van het concept)
- het signaleren, analyseren en duiden van trends en fenomenen op het gebied van terrorisme en andere dreigingen en risico’s in verband met het verhogen van de weerbaarheid op het terrein van nationale veiligheid. (Verder: ‘analysetaak’, deze is neergelegd in artikel 3, onderdeel b, van het concept.)

Datum
30 juni 2021

Ons kenmerk
z2021-11957

Advies

1. Reikwijdte en opbouw advies

Wetgeving over verwerking van persoonsgegevens moet voor advies worden voorgelegd aan de AP om er voor te zorgen dat de voorgenomen verwerking strookt met de AVG en de risico's voor betrokkenen worden beperkt.¹ In dat verband beziet de AP of het voorgelegde stuk voldoet aan concrete bepalingen van de AVG zelf (waaronder de bepalingen over beginselen en rechtsgronden) en aan de algemene eis dat de wetgeving duidelijk en nauwkeurig moet zijn en dat de toepassing ervan voorspelbaar – en daarmee toetsbaar – moet zijn voor degene waarop deze van toepassing is.² Hoewel het concept beoogt de huidige praktijk te codificeren is de praktijk van de NCTV taakuitoefening in dit verband als zodanig niet aan de orde.

De Minister heeft verzocht binnen een week na dagtekening van het verzoek advies uit te brengen. De AP is hiertoe gelet op belang en urgentie van het onderwerp bereid. Het advies is om die reden echter noodzakelijkerwijs beperkt tot hoofdlijnen en gebaseerd op een globale analyse van de problematiek.

De AP gaat hierna voor zowel de coördinatietaak als de analysetaak achtereenvolgens in op de (onderbouwing van) de noodzaak (waaronder subsidiariteit en proportionaliteit) van de beoogde verwerkingen in het licht van de doelstelling (par. 2.1. resp. 3.1.) op de passendheid van de voorziene normering en waarborgen (par. 2.2. resp. 3.2.), op de samenhang tussen beide taken (par. 4) en op de beoogde systematiek voor mogelijk noodzakelijke beperking van rechten van betrokkenen (par. 5).

2. Coördinatietaak

2.1. Onderbouwing noodzaak

Voor onderbouwing van de noodzaak van het wetsvoorstel zelf verwijst de toelichting naar twee brieven aan de Tweede Kamer en een technische briefing.³ De AP acht dit met het oog op de kenbaarheid van de achtergronden van dit wetsvoorstel, ook in de toekomst, minder gelukkig en adviseert een korte verantwoording hiervan in de memorie van toelichting zelf op te nemen.

De toelichting maakt aannemelijk dat de coördinatietaak nodig is en ook van groot belang is voor de nationale veiligheid en de effectieve bestrijding van terrorisme. De AP onderschrijft vanzelfsprekend de zwaarwegendheid van het algemene belang dat hiermee gediend wordt. Dat in verband hiermee verwerkingen van persoonsgegevens – ook van bijzondere of strafrechtelijke aard – in veel gevallen onontkoombaar zijn, staat ook voor de AP niet ter discussie. Nu het niet gaat om verwerkingen die nodig zijn voor toepassing van de eigen wettelijk omkaderde bevoegdheden van de Minister van Justitie en Veiligheid maar juist om het coördineren van het optreden van andere bestuursorganen is specifieke wetgeving ook op zijn plaats.

¹ Artikel 36, vierde lid, AVG, en Overweging (96).

² Artikelen 5 en 6 resp. O. 41.

³ Toelichting, paragraaf 1.

Datum
30 juni 2021

Ons kenmerk
z2021-11957

Dat neemt niet weg dat de toelichting bijzonder weinig informatief is over de omvang en de aard van de verwerkingen die hier aan de orde zijn. Een en ander wordt wel enigszins geduid en er wordt een voorbeeld gegeven, maar hiermee ontstaat geen inzicht in omvang of gevoeligheid van de beoogde verwerkingen. Hierdoor kan ook niet goed beoordeeld worden of het daadwerkelijk noodzakelijk is kortweg *alle* verwerkingen die nodig zijn in het licht van de taak mogelijk te maken. In de kern heeft het wetsvoorstel op dit punt te veel het karakter van een vrijbrief, slecht begrensd door de algemene doel- en taakomschrijving.⁴

Doelbinding en de eis dat een verwerking noodzakelijk moet zijn in het licht van de publieke taak gelden ook al op grond van de AVG zelf.⁵ Artikel 5 van het concept normeert weliswaar de verstrekking van gegevens *aan* de NCTV enigszins, maar niet de verstrekking *door* de NCTV. Dat betekent dat de coördinatietaak een bijzonder ruime grondslag biedt voor verstrekking aan andere overheden. De begrenzing hiervan is bovendien relatief doordat meer in algemene zin elke wettelijke grondslag wordt geaccepteerd (onderdeel h), een eis die met zoveel woorden eveneens al voortvloeit uit de AVG.⁶

De meerwaarde die onder de AVG van wetgeving verwacht wordt is juist het in aanvulling op de al geldende AVG bepalingen vinden van een goed evenwicht tussen enerzijds het belang dat onmiskenbaar gediend is met (o.a.) effectieve bestrijding van terrorisme en anderzijds de risico's voor betrokkene om (terecht of onterecht) in de gegevensstromen van de NCTV terecht te komen. Het behoeft daarbij geen betoog dat het hier bij uitstek gaat om situaties waarin het effect van de verwerking bijzonder grote impact kan hebben op betrokkene.

De AP heeft er begrip voor dat er mogelijk veiligheidsbelangen zijn die volledige openheid van zaken op dit punt in de weg staan. Dat neemt niet weg dat de wetgeving criteria behoort te bevatten die inzichtelijk maken in welke gevallen welke gegevens verwerkt mogen worden. Indien dit vanwege de specifieke aard van de hier aan de orde zijnde activiteiten niet concreter kan dan 'noodzakelijk voor de taak' zal ter onderbouwing van deze algemene grondslag adequaat inzicht gegeven moeten worden in de noodzaak van het brede karakter ervan door omvang en aard van de verwerkingen nader te duiden. Uiteraard is deze motiveringslast naar rato lichter indien er wel voor gekozen kan worden de mogelijke verwerkingen wettelijk verder te begrenzen dan alleen door verwijzing naar doel en taak. Indien dat mogelijk is, is het ook verplicht.⁷

De AP acht het noodzakelijk de verwerkingen in het kader van de coördinatietaak van de NCTV wettelijk te begrenzen of - indien dat niet mogelijk is - te onderbouwen waarom dat niet kan.

2.2. Waarborgen

Anders dan bij de analysetaak voorziet het wetsvoorstel bij de coördinatietaak niet in aanvullende waarborgen. Het behoeft nauwelijks betoog dat deze verwerkingen in deze context doorgaans gerekend zullen moeten worden tot de voor betrokkenen zwaarste categorie uit oogpunt van (potentiële) impact. De

⁴ Artikel 4, eerste lid, van het concept.

⁵ Art 5, eerste lid, onder b, van de AVG. Het gaat hier om de rechtsgrondslag, bedoeld in art. 6, eerste lid, onder e, van de AVG, zodat ook ene noodzaak toets geldt.

⁶ Artikel 6, derde lid, AVG.

⁷ Art. 5, eerste lid, onder c, van de AVG.

Datum
30 juni 2021

Ons kenmerk
z2021-11957

AP acht een enkele, door de NCTV zelf uit te voeren toets van de noodzaak van de verwerking aan de algemene omschrijving van de eigen coördinatietaak in dat licht onvoldoende. Ook indien in navolging van paragraaf 2.1. de mogelijke verwerkingen nader worden ingekaderd acht de AP het noodzakelijk om te voorzien in wettelijke mechanismen die waarborgen dat deze toets aan de noodzaak telkens en in elk individueel geval zorgvuldig wordt verricht. Dat de NCTV zijn werk waarschijnlijk vaak onder hoge tijdsdruk moet verrichten terwijl er grote belangen op het spel staan versterkt alleen maar het belang hiervan.

Waar inhoudelijke begrenzing en normering mogelijk lastig is moeten mechanismen ter waarborging gevonden worden in procedures met een passende mix van heldere verantwoordelijkheid, onafhankelijkheid, vreemde ogen en/of transparantie voorafgaand, tijdens en/of na verwerkingen. Al naar gelang wat uit oogpunt van operationele belangen verantwoord is en uit oogpunt van belangen van betrokkene geboden is. Daarnaast kan eenvoudig inspiratie gevonden worden bij concrete bestaande bepalingen uit de sfeer van politie en inlichtingendiensten zoals met betrekking tot logging en audits bij politiegegevens⁸ of bijzondere verslagleggings- en toestemmingsvereisten zoals bij inzet van bepaalde bevoegdheden van de inlichtingendiensten. In zijn algemeenheid lijkt immers niet goed verdedigbaar dat verwerkingen door politie en inlichtingendiensten met meer waarborgen omkleed zouden moeten zijn dan de vergelijkbare gevoelige verwerkingen die hier aan de orde zijn.

De AP acht aanvulling van het wetsvoorstel met voldoende waarborgen voor juiste verwerking ten dienste van de coördinatietaak noodzakelijk.

3. Analysetaak

3.1. Onderbouwing noodzaak

De AP begrijpt de toelichting zo dat het signaleren, analyseren en duiden van trends en fenomenen op het gebied van terrorisme in feite uit kan monden in drie soorten producten:

- het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) dat viermaandelijks verschijnt en een openbaar stuk is;
- openbare fenomeenanalyses over bijv. jihadisme of ISIS;
- niet openbare analyses die - kennelijk op maat - uitsluitend aan daartoe geautoriseerde ontvangers verstrekt worden en waarbij de rubricering van informatie die is aangeleverd door partners zoals AIVD en de MIVD wordt gevolgd en die dus veelal in meer of mindere mate geheim zullen zijn.⁹

Net als andere overheidsinstanties kan de NCTV uiteraard algemene beleidsinformatie verzamelen, analyseren, duiden, bekendmaken enz. zonder dat zich bijzondere vragen op het gebied van bescherming van persoonsgegevens voor hoeven te doen. Uit de aard van dit beleidsterrein volgt echter volgens de toelichting dat het verband tussen dreiging en bepaalde individuen zo sterk is dat het onvermijdelijk is dat ook informatie over personen (vaak in combinatie met organisaties) moet worden verwerkt. Uitingen worden altijd door personen gedaan. De dreiging op het gebied van terrorisme en extremisme komt direct voort uit het gedrag en de ideologische, levensbeschouwelijke of politieke opvattingen van individuen, aldus de toelichting.¹⁰ De NCTV verzamelt daarvoor ook actief handmatig gegevens uit voor een ieder

⁸ Art 32a resp. art 33 van de Wet Politiegegevens, artikel 30 Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

⁹ Artikel 6 van het concept bepaalt wie dergelijke analyses mag krijgen.

¹⁰ Toelichting, paragraaf 2.3.

Datum
30 juni 2021

Ons kenmerk
z2021-11957

toegankelijke informatiebronnen (het openbare internet). Het raadplegen van deze bronnen is volgens de toelichting gericht op trends en fenomenen, niet op personen. Dit doet op zichzelf naar het oordeel van de AP echter niet af aan het karakter van verwerking van persoonsgegevens in een gevoelige context.

De AP merkt op dat uit de toelichting het belang van de analysetaak en het nut van de producten genoegzaam blijkt, maar dat niet duidelijk is waarom deze drie producten gezien (moeten) worden als één taak. Het verschil tussen een algemene openbare duiding van het dreigingsniveau in heel Nederland en een specifieke en geheime analyse op verzoek van een bestuursorgaan met een concrete behoefte aan duiding en handelingsperspectief¹¹ is waarschijnlijk groot. Waar het eerste product te verwachten is van een beleidsvormend bestuursorgaan, zoals de Minister, zou het tweede op het eerste gezicht beter passen bij een inlichtingendienst.

In het beperkte bestek van dit spoedadvies acht de AP het dus op het eerste gezicht niet vanzelfsprekend dat er sprake is van één taak en dat al deze drie producten daarom inderdaad door de NCTV moeten worden gemaakt. In het kader van de noodzaakvraag (subsidiariteit) is deze vraag van belang, nu een deel van de verwerkingen die de NCTV daarvoor moet verrichten – in het bijzonder voor wat betreft het actief verzamelen van informatie over personen uit openbare bronnen – dicht aan lijkt te liggen tegen de taak van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst. Deze dienst heeft immers in het belang van de nationale veiligheid tot taak 'het verrichten van onderzoek met betrekking tot organisaties en personen die door de doelen die zij nastreven, dan wel door hun activiteiten aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde, dan wel voor de veiligheid of voor andere gewichtige belangen van de staat' en in dat verband al - ruimer dan beoogd voor de NCTV - openbare en niet openbare bronnen mag benutten.¹²

De toelichting zet uiteen dat een belangrijk verschil is tussen NCTV en AIVD dat de laatste zich wel mag richten op personen. Nu echter het verband tussen dreiging en individuen zo sterk is, rijst de vraag of dit verschil in de praktijk niet hooguit gradueel zal zijn. In het verlengde hiervan kan de vraag gesteld worden of voor de meer algemene beleidsmatige openbare analyses niet volstaan kan worden met inbreng vanuit de AIVD die dan ook het actieve verzamelen voor zijn rekening neemt. Ook rijst de vraag of de meer specifieke geheime analyses niet door de AIVD geleverd kunnen worden, met inbreng vanuit de NCTV, in plaats van andersom. Ook het niet stelselmatige karakter van de verzameling door de NCTV kan gerelativeerd worden: vanwege de informatiepositie van de NCTV zal men immers doorgaans weten waar gezocht moet worden.

Ook uit oogpunt van beveiliging van (o.a.) de persoonsgegevens is het van het grootste belang dat activiteiten die naar hun aard thuishoren bij inlichtingendiensten niet in feite (ook) worden uitgevoerd binnen een in beginsel reguliere departementale dienst. Dat zou immers vragen om het in een normale departementale context optuigen van een met de diensten vergelijkbaar regime van risico taxaties en beveiliging.

¹¹ Toelichting, paragraaf 2.2.: *Deze organisaties kunnen dan vragen hebben over duiding en handelingsperspectief. Het kan dan aangewezen zijn de bij de Minister beschikbare kennis om te zetten in deze duiding. Echter, het kan, afhankelijk van de aard van de vraag, ook aangewezen zijn deze door te geleiden naar de AIVD, MIVD of politie, als het respectievelijk vragen betreft op het gebied van dreiging voor de nationale veiligheid of vraagstukken van openbare orde.*

¹² Artikel 8, tweede lid, onder a, van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017

Datum
30 juni 2021

Ons kenmerk
z2021-11957

De AP adviseert de noodzaak van verwerkingen in het kader van de analysetaak per product toe te lichten, daarbij in het bijzonder de noodzaak van de niet openbare analyses te onderbouwen in het licht van de bestaande taken van de AIVD en het wetsvoorstel zo nodig aan te passen.

3.2. Waarborgen en normering gebruik openbare bronnen

De toelichting zet uiteen dat de risico's die het gebruik van openbare bronnen kunnen vormen voor bepaalde personen die bijvoorbeeld onlosmakelijk met een trend of fenomeen zijn verbonden, onderkend worden en dat om die reden aanvullende waarborgen nodig zijn om deze risico's in te te perken.¹³

De AP onderschrijft dit, maar is wel van oordeel dat de voorziene waarborgen ernstig te kort schieten:

(1) Als eerste is de plicht opgenomen om indien, zonder dat dit beoogd was, toch 'min of meer een volledig beeld is ontstaan van bepaalde aspecten van het persoonlijk leven van een persoon', dit te melden aan de Autoriteit Persoonsgegevens. Hiermee zou op meer transparante wijze verantwoording worden afgelegd over het gebruik van openbare bronnen en de gevolgen voor de persoonlijke levenssfeer.¹⁴ De AP is echter van oordeel dat hier vaneen 'waarborg' geen sprake is, aangezien de NCTV zelf bepaalt of in een bepaald geval aan de abstracte omschrijving 'min of meer volledig beeld' tegemoetgekomen wordt. Voor de NCTV is er geen reden dit vage criterium streng toe te passen. Daarnaast is niet duidelijk wat de AP met een dergelijke melding aan moet nu in deze constructie niet snel sprake zal zijn van onrechtmatigheid, zodat optreden doorgaans niet aan de orde zal kunnen zijn. Onafhankelijkheid van de toetsing en het vervolg zijn op dit punt dus onvoldoende.

(2) De algemene eis dat de wetgeving duidelijk en nauwkeurig moet zijn en dat de toepassing ervan voorspelbaar moet zijn voor degene waarop deze van toepassing is, betekent ook dat er criteria moeten zijn waaraan door de NCTV zelf, maar ook door betrokkenen, toezichthouders, rechters enz. getoetst kan worden of een bepaalde verwerking rechtmatig was. De norm 'min of meer volledig beeld van de persoonlijke levenssfeer' - op zichzelf al een vage bepaling - normeert echter niet wat het bestuursorgaan mag, maar lijkt juist te sanctioneren dat er ondanks goede bedoelingen rechtmatig iets mis mag gaan (er ontstaat toch een min of meer volledig beeld van bepaalde aspecten van het persoonlijk leven). Zonder normering en met alleen deze vage buitengrens kan de verwerking in kwalitatieve zin noch in kwantitatieve zin goed worden beoordeeld. Van normering aan de hand van objectieve, toetsbare criteria is naar het oordeel van de AP in deze opzet dus geen sprake.

(3) Uit de toelichting volgt dat het gehanteerde criterium 'min of meer volledig beeld' mede is geïnspireerd op de gedachte dat de politie, al dan niet in burger, op straat mag surveilleren en rondkijken en dat een rechercheur vanachter zijn computer in beginsel hetzelfde zou mogen doen op Internet zo lang het – kort gezegd – blijft bij 'rondkijken'.¹⁵ Het gedachtegoed is ontleend aan een wetsvoorstel uit 1999 dat onder andere zag op opsporingsonderzoek op openbare computernetwerken.¹⁶ De AP wijst er op dat sinds

¹³ Toelichting, paragraaf 2.4

¹⁴ Artikel 4, derde lid, van het concept

¹⁵ Toelichting, par. 2.3

¹⁶ Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Telecommunicatiewet in verband met nieuwe ontwikkelingen in de informatietechnologie (computercriminaliteit II), Kamerstukken II 1998/99, 26 671, nr 3, paragraaf 7.

Datum
30 juni 2021

Ons kenmerk
z2021-11957

1 januari 2009 op grond van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie het recht op bescherming van persoonsgegevens als apart op zichzelf staand grondrecht geldt, naast en te onderscheiden van het (oudere) recht op eerbiediging van het privéleven zoals dat is neergelegd in artikel 7 Handvest en artikel 8 EVRM. Juist bij het raadplegen van openbare internetbronnen is denkbaar dat in een bepaalde casus een toets aan artikel 7 Handvest nog doorstaan wordt – men heeft immers zelf bepaalde privé gegevens geopenbaard – terwijl een toets aan artikel 8 Handvest uitwijst dat toch sprake is van een inbreuk op het nieuwere grondrecht. De juiste maatstaf is derhalve enkel of sprake is van verwerking van persoonsgegevens; zo ja dan dient de bijbehorende bescherming van toepassing te zijn.

(4) Daarnaast is wel voorzien in een grondslag voor het stellen van regels waarin ‘technische, personele en organisatorische’ waarborgen zijn opgenomen voor het gebruik van de openbare informatiebronnen. Gedacht wordt aan interne functiescheiding en autorisatie voor het gebruik van bepaalde systemen, interne protocollering, bijvoorbeeld ook v.w.b. opslag en periodieke monitoring.¹⁷ De AP merkt op dat een aantal van deze aspecten zeker overweging verdienen. Om een waarborg te kunnen zijn ligt het dan echter voor de hand niet (deels) te volstaan met min of meer facultatieve interne protocollen maar deze aspecten verplicht en in de wetgeving zelf vast te leggen. De keuze voor het niveau van ministeriële regeling kan de AP daarbij niet goed volgen nu het hier eerder gaat om voorschriften die beogen aan de burger procedurele waarborgen te bieden ten aanzien van het gebruik van bevoegdheden door de overheid - een indicatie voor wetsniveau¹⁸ - dan om voorschriften van administratieve aard of om uitwerking van details (indicatie voor ministeriële regeling¹⁹). Voor zover redenen van operationele geheimhouding zich tegen wettelijke vastlegging verzetten zou dit moeten worden gemotiveerd. Op dit punt is de beoogde normering naar het oordeel van de AP dus niet op het juiste niveau en niet hard genoeg.

(5) Persoonsgegevens worden vernietigd zodra zij niet langer noodzakelijk zijn voor de taken als bedoeld in artikel 3, in ieder geval uiterlijk 5 jaar na de laatste verwerking.²⁰ Een maximale bewaartermijn is een belangrijke waarborg, als deze niet te lang is. Vijf jaar na de laatste verwerking komt de AP voor als erg lang, gelet op de aard van de informatie zodat in plaats van een waarborg eerder sprake is van legitimatie van een (te) lange bewaartermijn. In elk geval behoeft de lengte van de termijn toelichting.

(6) In de toelichting zijn nog enkele andere uit oogpunt van waarborging belangrijke uitgangspunten neergelegd, zoals in welke gevallen een internet bron openbaar wordt geacht te zijn en het gegeven dat het hier om een handmatig proces gaat. Dergelijke aspecten lenen zich ook goed voor vertaling in een wettelijke waarborg. Op dit punt acht de AP de voorgestane normering dus nog onvolledig.

De AP is van oordeel dat het wetsvoorstel en de toelichting op bovenstaande punten in elk geval nog te kort schiet.

¹⁷ Artikel 4, vierde lid, van het concept

¹⁸ Ar. 2.21 van de Aanwijzingen voor de regelgeving

¹⁹ Ar 2.24 van de Aanwijzingen voor de regelgeving

²⁰ Art. 4, vijfde lid.

Datum
30 juni 2021

Ons kenmerk
z2021-11957

4. Doelbinding in de verhouding tussen coördinatie en analyse

De AP merkt op dat het wetsvoorstel beide taken als op zichzelf staande, gescheiden taken van de NCTV presenteert. Aannemelijk is echter dat in de praktijk beide taken vaak tegelijk en/of in samenhang zullen moeten worden verricht. In het bijzonder coördinatie van de inzet van andere overheden zal mogelijk vaak het gevolg zijn van niet openbare analyses die uitsluitend gedeeld mogen worden met geautoriseerde ontvangers en/of de niet openbare analyse zal vaak in het kader van de coördinatietaak worden verschaft.

Nu het hier formeel om twee verschillende taken gaat en gegevens specifiek verzameld worden in het kader van de analysetaak rijst de vraag of deze persoonsgegevens dan wel zonder nadere afweging verder verwerkt mogen worden in het kader van of ten dienste van de coördinatietaak. Aannemelijk is immers dat dit wel wenselijk is en denkbaar is zelfs dat in het kader van de analysetaak verzamelde gegevens van meet af aan mede dienstbaar zijn aan de coördinatietaak. Indien dit het geval is ligt het mogelijk voor de hand de analyse taak te beperken tot de openbare trend en fenomeenanalyses en de niet openbare analyses ten dienste van geautoriseerde ontvangers als aparte taak - mogelijk van een inlichtingendienst - te zien en te normeren.

De AP adviseert het wetsvoorstel aan te passen of in de toelichting de verhouding tussen beide taken vanuit gegevensbeschermingsperspectief uiteen te zetten.

5. Beperking rechten van betrokkenen

De AVG beoogt nadrukkelijk allerlei rechten van betrokkenen te versterken zoals het recht op informatie, inzage, rectificatie, vergetelheid enz.²¹ De verordeningwetgever heeft echter ook oog gehad voor het feit dat bepaalde belangen in de weg kunnen staan aan het (meteen) kunnen uitoefenen van een recht. De nationale wetgever kan daarom in aanvulling op beperkingen uit de AVG zelf de reikwijdte van de verplichtingen en rechten door middel van nationale voorschriften op maat snijden.²² De AP acht aannemelijk dat zich in de praktijk bij de NCTV behoefte aan dergelijke maatvoering voordoet bij verwerkingen in het kader van de coördinatietaak en de analysetaak. Het niet openbare karakter van bepaalde analyses verdraagt zich immers niet goed met de strekking van bepaalde rechten en ook de coördinatietaak zal vaak uitgevoerd worden zonder dat betrokkene dat weet. Het wetsvoorstel bevat echter geen bepalingen ter zake. De toelichting stelt dat het toetsingskader dat volgt uit de AVG onverkort van toepassing is op de verwerking van persoonsgegevens, 'inclusief de daaruit voortvloeiende waarborgen en rechtsbescherming voor de betrokkenen'.²³ De toelichting suggereert zodoende dat beperkingen niet aan de orde zijn.

De AP adviseert een en ander in de toelichting uiteen te zetten en het wetsvoorstel zo nodig aan te vullen.

²¹ O. (11) en Hoofdstuk III van de AVG.

²² Artikel 23, eerste lid, van de AVG.

²³ Toelichting, paragraaf 2.1.

Datum
30 juni 2021

Ons kenmerk
z2021-11957

Openbaarmaking

De AP is voornemens dit advies na vier weken openbaar te maken op de website www.autoriteitpersoonsgegevens.nl. Behoudens tegenbericht gaat zij ervan uit dat hiertegen geen bezwaar bestaat.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,

drs. C. E. Mur
Bestuurslid